

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 19 » 11 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музично-теоретичні студії: Теорія музики

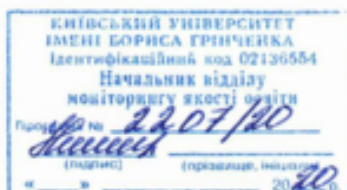
для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ - 2020

Розробник: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від "28" серпня 2020 року № 8

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСІУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

_____. 2020 р.

Гарант освітньої програми _____ Оксана ПЕТРИКОВА

Робочу програму перевірено

_____. 2020 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ

« ____ » _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музично-теоретичні студії: Теорія музики

для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ - 2020

Розробник: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від “28” серпня 2020 року № 8

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

__ . __ . 2020 р.

Гарант освітньої програми _____ Оксана ПЕТРИКОВА

Робочу програму перевірено

__ . __ . 2020 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	6
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	6
3. Результати навчання за дисципліною.....	6
4. Структура навчальної дисципліни.....	9
5. Програма навчальної дисципліни	10
6. Контроль навчальних досягнень.....	12
7. Навчально-методична карта дисципліни	
8. Рекомендовані джерела.....	2
9. Додаткові ресурси.....	2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Музично-теоретичні студії: Теорія музики»		
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>	
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>2/60</i>	
<i>Курс</i>	<i>1</i>	-
<i>Семестр</i>	<i>1</i>	-
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>2</i>	
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>	-
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>60</i>	-
<i>Аудиторні</i>	<i>38</i>	-
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>	-
<i>Семестровий контроль</i>	<i>15</i>	-
<i>Самостійна робота</i>	<i>3</i>	-
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета - формування системи знань про музичне мистецтво в його образно-змістовому, жанрово-стильовому, логіко-композиційному та стилістичному аспектах.

Завдання:

- засвоєння понятійної бази музичного мистецтва;
- опанування правил музичної нотації;
- оволодіння музикознавчою термінологією;
- розширення музично-слухової ерудиції;
- формування досвіду цілісного та стилістичного аналізу музичних творів;
- виховання осмисленого ставлення до музичного мистецтва різних епох;
- розвиток навичок роботи з музично-теоретичною літературою.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

- термінологічна компетентність;
- сформовані навички нотного письма;
- уміння будувати усно та письмово різноманітні елементи музичної мови;
- сформовані навички музично-слухового аналізу;
- застосування у навчальній роботі сучасних інформаційних технологій.

У процесі вивчення курсу студент формує такі програмні компетентності:

Загальні компетентності:

Світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії.

Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України. Здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень. Уміння діяти із соціальною відповідальністю та громадською свідомістю.

Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати у команді. Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

Інформаційна: здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань. Здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності.

Науково-дослідницька: здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності. Володіння науково-дослідними методами відповідно до фахового спрямування. Обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність. Здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання.

Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Фахові компетентності:

Музично-теоретична: уміння читати нотний текст з аркуша. Володіння навичками сольфеджування одноголосного й багатоголосного музичного матеріалу. Розвиненість внутрішнього слуху та функціонального вокального слуху. Здатність застосовувати у процесі навчання та фахової діяльності знання з теорії музики, гармонії, аналізу музичних форм, поліфонії. Сформованість музично-теоретичного тезаурусу.

Вокально-виконавська: володіння вокальною технікою (співацька постава, звукоутворення, чисте звуковистне інтонування, розвинене дихання і звуковедення, атака звука, висока співацька позиція, дикція, артикуляція, робочий діапазон тощо). Здатність виявити найкращі художні властивості співацького голосу (вібрація, тембр, польотність, рухливість тощо). Уміння співати з супроводом і без нього. Сформованість навичок ансамблевого співу. Наявність індивідуальної вокально-виконавської манери.

Інструментально-виконавська: здатність застосовувати інструментально-виконавські уміння у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності. Знання інструментально-педагогічного репертуару та володіння методами роботи над творами різної форми, жанру, стилю.

Програмні результати навчання:

Сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури. Уміння аналізувати й інтерпретувати соціальні та культурно-мистецькі явища і процеси, аргументувати власні оцінні судження.

Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати в команді (музично-творчому колективі). Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері вокального виконавства та вокальної педагогіки. Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Готовність до планування й організації вокально-виконавського та вокально-педагогічного процесу, мистецьких програм і проєктів.

Здатність застосовувати у вокально-виконавській та вокально-педагогічній діяльності знання з історії мистецтв, історії та теорії музики, сольфеджіо, гармонії, поліфонії, аналізу музичних форм. Володіння навичками розвитку вокального слуху співака.

Сформованість вокальної техніки, культури звуку, навичок сольного й ансамблевого співу, індивідуальної виконавської манери. Здатність до творчої інтерпретації вокальних творів.

Володіння методикою постановки й розвитку співацького голосу, методами роботи над вокальним репертуаром для різних типів голосів. Готовність до навчання сольного співу учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Здатність до самоосвіти, самоорганізації, рефлексії, самокоригування і самовдосконалення.

Вивчення курсу Музично-теоретичні студії: Теорія музики передбачає тісний зв'язок із такими музично-теоретичними дисциплінами як сольфеджіо, гармонія, поліфонія, аналіз музичних творів. Навчальний матеріал дисципліни охоплює приклади світової та української класичної і естрадної музики, творів сучасних українських та зарубіжних композиторів, зразків народної української творчості.

Вивчення курсу Музично-теоретичні студії: Теорія музики здійснюється у дистанційному режимі з використанням ЕНК, розміщеного на платформі Moodle. Практичні заняття можуть проходити у режимі відео-конференцій, модульний контроль та контроль самостійної роботи – в аудиторіях, обладнаних ПК.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
			Аудиторна:	
			Практичні	Самостійна
Змістовий модуль 1. Музичний звук. Основи нотації				
Тема 1.1.	Характеристика музичного звуку. Складова та літерна системи позначення музичних звуків	2	2	
Тема 1.2.	Рівномірно-темперований стрій. Енгармонізм звуків	2	2	
Тема 1.3.	Нотне письмо	6	6	
Тема 1.4.	Метр і ритм. Групування. Шкала темпів	10	8	2
Модульний контроль		2		
Разом		22	18	2
Змістовий модуль 2. Інтервали. Ладова організація музики. Музичний синтаксис				
Тема 2.1.	Прості та складені інтервали.	4	4	
Тема 2.2.	Мажорно-мінорна ладова система	7	8	1
Тема 2.3.	Музичний стиль і жанр. Принципи класифікації жанрів	6	4	
Тема 2.4.	Будова мелодії. Прийоми та засоби розвитку	4	4	
Модульний контроль		2		
Разом		23	20	1
Семестровий контроль		15		
Усього		60	38	3

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Музичний звук. Основи нотації

Тема 1.1. Характеристика музичного звуку. Складова і літерна системи позначення музичних звуків

Мета: усвідомлення фізичної природи музичного звуку; осмислення обумовленості його основних властивостей (висоти, тембру, динаміки, тривалості) специфікою коливань тіла / повітря; засвоєння складу натурального звукоряду.

Джерела: 1-3, 5, 7, 9, 11

Тема 1.2. Рівномірно-темперований стрій. Енгармонізм звуків

Мета: усвідомлення причин виникнення темперації; осмислення специфіки рівномірно-темперованого строю, засвоєння структури звукоряду рівномірно-темперованого строю, принципу енгармонічної рівності звуків.

Джерела: 1-3, 5, 7, 9, 11

Тема 1.3 Нотне письмо

Мета: засвоєння базових принципів фіксації висоти і тривалості музичного звуку в різних ключах; вільне оперування літерною системою позначень; набуття практичних навичок запису музичних звуків різної тривалості у різних октавах.

Джерела: 1-3, 5, 7, 9, 11

Тема 1.4. Метр і ритм. Групування. Шкала темпів

Мета: осмислення понять метру і ритму; засвоєння типових ритмічних формул у дводольних та тридольних розмірах; формування навичок групування в інструментальній та вокальній музиці; вільне оперування термінологією музичних темпів.

Джерела: 1-3, 5, 7, 9, 11

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Інтервали. Ладова організація музики. Музичний синтаксис

Тема 2.1. Прості та складені інтервали

Мета: осмислення поняття інтервалу як конструктивного та виразового елемента музичної мови; усвідомлення системи класифікації простих і складених інтервалів (за способом викладу, акустичною ознакою, кількісною та якісною величинами); засвоєння принципу обернення інтервалів; оволодіння навичками усної та письмової побудови інтервалів з оберненнями від різних звуків.

Джерела: 1-3, 5, 7, 9, 11

Тема 2.2. Мажорно-мінорна ладова система

Мета: осмислення поняття ладу як логічно впорядкованої системи взаємодії звуків; ознайомлення з різними принципами класифікації ладів; усвідомлення пріоритету мажору та мінору в європейській музиці XVII – початку XX ст.; засвоєння ладових особливостей трьох видів мажору та мінору; оволодіння навичками усної та письмової побудови тетраходів, гам мажору та мінору, інтервалів на ступенях мажору та мінору різних видів.

Джерела: 1-3, 5, 7, 9, 11

Тема 2.3. Музичний стиль і жанр. Принципи класифікації жанрів

Мета: осмислення понять стилю і жанру, різних принципів стильової типології, жанрової класифікації, усвідомлення характеру співвідношення стилю і жанру, ознайомлення з провідними жанрами музичної творчості минулого і сучасності, засвоєння характерних ознак різних стилів, жанрів, набуття слухового досвіду розпізнавання музичних стилів та жанрів.

Джерела: 1-3, 5, 7, 9, 11

Тема 2.4. Будова мелодії. Прийоми та засоби розвитку

Мета: осмислення поняття інтонації; закономірностей розвитку музичної думки; ознайомлення з найпростішими структурами мелодій, різновидами мелодичного руху; засвоєння принципів членування мелодії, типів каденцій, найбільш уживаних прийомів та засобів мелодичного розвитку.

Джерела: 1-3, 5, 7, 9, 11

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Музично-теоретичні студії: Теорія музики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	9	9	10	10
Робота на практичних заняттях	10	9	90	10	100
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
	Разом	-	129	-	140
Максимальна кількість балів: 269					
Розрахунок коефіцієнта: $269 : 100 = 2,69$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Музичний звук. Основи нотації		
1.4.	Метр і ритм. Групування. Шкала темпів	<ul style="list-style-type: none"> – опрацювати тему за джерелами (1, с.39–75; 2, с.71–73; 5, с.28, 37–39; 9, с.39–55); – виписати визначення нових понять і термінів (додат. ресурс 5); – дати відповіді на теоретичні питання (1, с.75–76; 7, с.39, 42, 44, 50–51, 77, 80); – виконати усні завдання (1, с.76; 11, с.20 №1, 23 №4, 30 №13, 33 №2,6, 34 №7); – виконати письмові завдання (1, с.76–80; 5, с.40–41; 7, с.39–42, 42–43, 45–50, 52–56, 80–81); – виконати вправи на фортепіано (7, с.59–67, 71–77, 77–80, 82–85; 11, с.21 №2).
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Інтервали. Ладова організація музики. Музичний синтаксис		
2.2.	Мажорно-мінорна ладова система	<ul style="list-style-type: none"> – опрацювати тему за джерелами (1, с.102–128; 2, с.104–138; 9, с.60–88); – виписати визначення нових понять і термінів (додат. ресурс 5); – дати відповіді на теоретичні питання (1, с.129–130; 7, с.126–127, 135, 137–138, 142, 146, 149, 152–153; 11, с.74, 82); – виконати усні завдання (1, с.130–131; 7, с.128–129, 130–134, 136–137, 139–141, 143–145, 147–148, 150–151, 153–170); – виконати письмові завдання (1, с.131–132; 7, с.128–129, 138–139, 142–143, 147, 151–152); – виконати вправи на фортепіано (1, с.132–133; 7, с.134–135, 141–142, 152).

Якість опрацювання самостійної роботи оцінюється за допомогою тестових завдань, розміщених на платформі Moodle. Результат визначається автоматизованою системою.

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи: 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється за допомогою тестових завдань, розміщених на платформі Moodle. Результат визначається автоматизованою системою.

Максимальна кількість балів: 25

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом 60 год.: практичні – 38 год., самостійна робота – 18 год., модульний контроль – 4 год.								
Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Музичний звук. Основи нотації				Інтервали. Ладова організація музики. Музичний синтаксис			
Кількість балів за модуль	129 балів				140 балів			
Практичні	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
Теми практичних занять	Характеристика музичного звуку. Складова і літерна системи позначення музичних звуків (2 год)	Рівномірно-темперований стрій. Енгармонізм звуків (2 год)	Нотне письмо (6 год)	Метр і ритм. Групування. Шкала темпів (8 год)	Прості та складені інтервали (4 год)	Мажорно-мінорна ладова система (8 год)	Музичний стиль і жанр. Принципи класифікації жанрів (4 год)	Будова мелодії. Прийоми та засоби розвитку (4 год)
Практичні заняття (всього 209 балів)	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*3	(1+10)*4	(1+10)*2	(1+10)*4	(1+10)*2	(1+10)*2
Самостійна робота (всього 5 балів)				5		5		
Види поточного контролю (всього 50 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)			
Разом	269 балів							

Рекомендовані джерела

Основні

1. Вахромеев В. Элементарная теория музыки / В. Вахромеев. – Москва : МУЗГИЗ, 1962. – 255 с.
2. Красинская Л. Элементарная теория музыки. Учебное пособие. 4-е изд., доп. / Л. Красинская, В. Уткин. – М.: Музыка, 1991. – 334 с.
3. Крунтяева Т. Словарь иностранных музыкальных терминов / Т. Крунтяева, Н. Молокова, А. Ступель. – Ленинград : Музыка, 1985.
4. Назайкинский Е. Стиль и жанр в музыке. – Москва : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 248 с.
5. Середа В. Учебное пособие по элементарной теории музыки. / В. Середа, С. Лемберг, В. Иванов. – Москва, 2015. – 187 с.
6. Смаглий Г. Основы теорії музики 2-е вид., доп. і перероб. / Г. Смаглий, Л. Маловик. – Харків : Факт, 2001. – 384 с.
7. Хвостенко В. В. Задачи и упражнения по элементарной теории музыки / В. Хвостенко. – М.: Музыка, 1965. – 284 с.

Додаткові

8. Алексеев Б. К. Элементарная теория музыки / Б. Алексеев, А. Мясоедов. – Москва : Музыка, 1986. – 240 с.
9. Виноградов Г. Занимательная теория музыки / Г. Виноградов, Е. Красовская. – Москва : Сов. Композитор, 1991. – 192 с.
10. Побережна Г. І. Загальна теорія музики / Г. І. Побережна, Т. В. Щериця. – Київ : Вища шк., 2004. – 303 с.
11. Упражнения по элементарной теории музыки / Под ред. А. Островского. – Ленинград : Музыка, 1986.
12. Фридкин Г. Практическое руководство по музыкальной грамоте / Г. Фридкин. – Москва : ГОСМУЗИЗ, 1962. – 292 с.
13. Холопова В. Теория музыки: мелодика, ритмика, фактура, тематизм. – СПб.: Издательство «Лань», 2002.

9. Додаткові ресурси

Онлайн-платформи:

1. <http://www.earbeater.com/online-ear-training>
2. <https://utheory.com/>
3. <https://www.musical-u.com/ear-training-exercises/>
4. <https://practicesightreading.com/>
5. <http://term.in.ua/>

